

Asia: VN/6456/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Turvapaikkapuhuttelussa avustamista koskeva muutos; ulkomaalaislain 9 § 2mom.

Arvio muutoksesta ja sen vaikutuksista

Oikeusturvalla on korostunut merkitys turvapaikkaprosessissa, koska virheellisillä kielteisillä päätöksillä voi olla vakavia seurauksia lähtömaahansa käännytetyille turvapaikanhakijoille. Lisäksi valtio voi helposti syyllistyä palautuskiellon rikkomiseen.

Turvapaikanhakijoiden saama oikeusapu tulee olla riittävää ja laadukasta. Avustajien on oltava ammattitaitoisia ja asiakkaan saavutettavissa. Avustajan tarve turvapaikkaprosessissa on suuri myös siksi, että hakijat eivät tunne prosessia, he eivät välttämättä luota viranomaisiin, ja hakemuksessa on aina kyse perustavanlaatuisista ihmisoikeuksista. Oikeusturvan kannalta on myös tärkeää, että turvapaikanhakijan syyt hakea turvapaikkaa selvitetään perusteellisesti prosessin ensimmäisessä vaiheessa. Avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa tukee juuri tätä tavoitetta.

Valitusaikoja koskeva muutos; ulkomaalaislain 190 § 3 mom. ja 196 § 3 mom.

Arvio muutoksesta ja sen vaikutuksista

Lyhennetty valitusaika ei ole tuonut lisähyötyjä turvapaikkaprosessissa, vaan se on päinvastoin vaikeuttanut valitusten tekemistä ja samalla heikentänyt turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa. Ei ole hyvän hallinnon eikä yhdenvertaisuusperiaatteen mukaista, että valitusajat ovat yhdessä asiaryhmässä lyhyempiä kuin muissa. Lakimiesliitto kannattaa ehdotusta, että nämä poikkeavat valitusajat kumotaan.

Avustajien palkkioperusteita koskeva muutos; oikeusapulaki 17 a §

Arvio muutoksesta ja sen vaikutuksista

Lakimiesliitto kannattaa ehdotusta oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta ja kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden avustajien palkkioperusteiden muuttamista samaksi kuin muissakin

asiaryhmissä. Asiakohtainen palkkio ei korvaa asian hoitamisen vaatimaa työmäärää tuntiperusteiseen laskutukseen verrattuna. Tämä on johtanut siihen, ettei turvapaikka-asioita haluta ottaa hoidettavaksi kohtuuttoman alhaisten palkkioiden vuoksi, mikä osaltaan on heikentänyt turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa. Lakimiesliitto pitää tärkeänä, että turvapaikka-asioita hoitavien asiantuntevien avustajien määrä on riittävä. Esitetty muutos on siten merkittävä parannus nykytilaan.

Esityksen vaikutukset toimintaan

Millaisia taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia esityksellä olisi toimintaan?

-

Millaisia muita vaikutuksia esityksellä olisi?

-

Muut kommentit esitysluonnoksesta

Voitte kirjoittaa muut huomionne tähän

Lakimiesliitto kiittää oikeusministeriötä lausuntopyynnöstä. Erityisesti Lakimiesliitto haluaa kiittää esitysluonnoksen valmistelijoita perusteellisista vaikutusarvioista, joissa on katsottu esitysten vaikutuksia myös perus- ja ihmisoikeusnäkökulmat huomioon ottaen.

Esityksen ensisijainen tavoite on kansainvälistä suojelua hakevien oikeusturvan ja perus- ja ihmisoikeuksien vahvistaminen ja oikeusavun yhdenmukaistaminen muihin asiaryhmiin. Esitetyillä muutoksilla pyritään vaikuttamaan siihen, että koko prosessi sujuisi entistä tehokkaammin kaikkien siihen osallisten kannalta. Tavoitteena on myös turvata asiantuntevien yksityisten avustajien saatavuus jatkossakin muuttuvissa olosuhteissa. Kaikki nämä tavoitteet ovat erittäin kannatettavia. Esitettyjen muutosten voidaan arvioida parantavan merkittävästi hakijoiden oikeusturvaa sekä heidän perus- ja ihmisoikeuksiensa toteutumista.

Hälinen Janne
Suomen Lakimiesliitto - Finlands Juristförbund ry